

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVA

**ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT
NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE
NATIONAL AUDIT OFFICE**

Br. Dokumenta:22.32.1-2016-08

**IZVEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA OPŠTINE ELEZ HAN
ZA GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2016**

Priština, jun 2017

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, koja prema Ustavu i zakonima zemlje uživa funkcionalnu, finansijsku i operativnu nezavisnost. Nacionalna Kancelarija Revizije obavlja revizije regularnosti i performansa i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da doprinesemo zdravom finansijskom upravljanju u javnoj upravi. Mi obavljammo revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije u javnom sektoru i po najboljim evropskim praksama.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu odgovornost javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi jačamo poverenje u trošenje javnih fondova i igramo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih obveznika i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Generalni Revizor je odlučio o revizorskom mišljenju o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Opštine Elez Han ,u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Qerkin Morina, koji je nadgledao reviziju

Izveštaj i dato mišljenje su rezultat revizije izvršene od strane Florim Maliqi-(Vođe tima) i Mexhit Ferati i Arben Hundozi-(članovi), pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije Fatlinda Ramosaj.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	6
2 Upravljanje.....	10
3 Finansijsko Upravljanje i Kontrola	15
Dodatak I: Pristup i metodologija revizije	24
Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR ...	25
Dodatak III: Preporuke iz prethodne godine.....	28
Dodatak IV: Komentari opštine na nalaze revizije	31

Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu iz revizije Godišnjih finansijskih izveštaja Opštine Elez Han za 2016 godinu – koja određuje Mišljenje koje je dato od strane Generalnog Revizora. Pregled finansijskih izveštaja za 2016 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima revizije Vrhovnih Institucija Revizije. Naš pristup je obuhvatio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije¹, od dana 29.10.2016.

Naša revizija se fokusira na (detaljno je prikazano u Dodatku 1):

Detaljnije pogledaj Dodatak 1 ovog izveštaja

Nivo rada obavljenog od strane Nacionalne Kancelarije Revizije za izvršenje revizije za 2016 godinu, direktno odražava kvalitet unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta Opštine Elez Han.

Mišljenje Generalnog Revizora

Ne modifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Na osnovu našeg mišljenja Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2016 predstavljaju jedno pravo i verodostojno stanje u svim materijalnim aspektima.

Isticanje pitanja

Kao isticanje pitanja želimo da pomenemo činjenicu da je imovina potcenjena za iznos od 207,011€. Takođe, Opština je obavila lošu klasifikaciju rashoda u vrednosti od 40,624€.

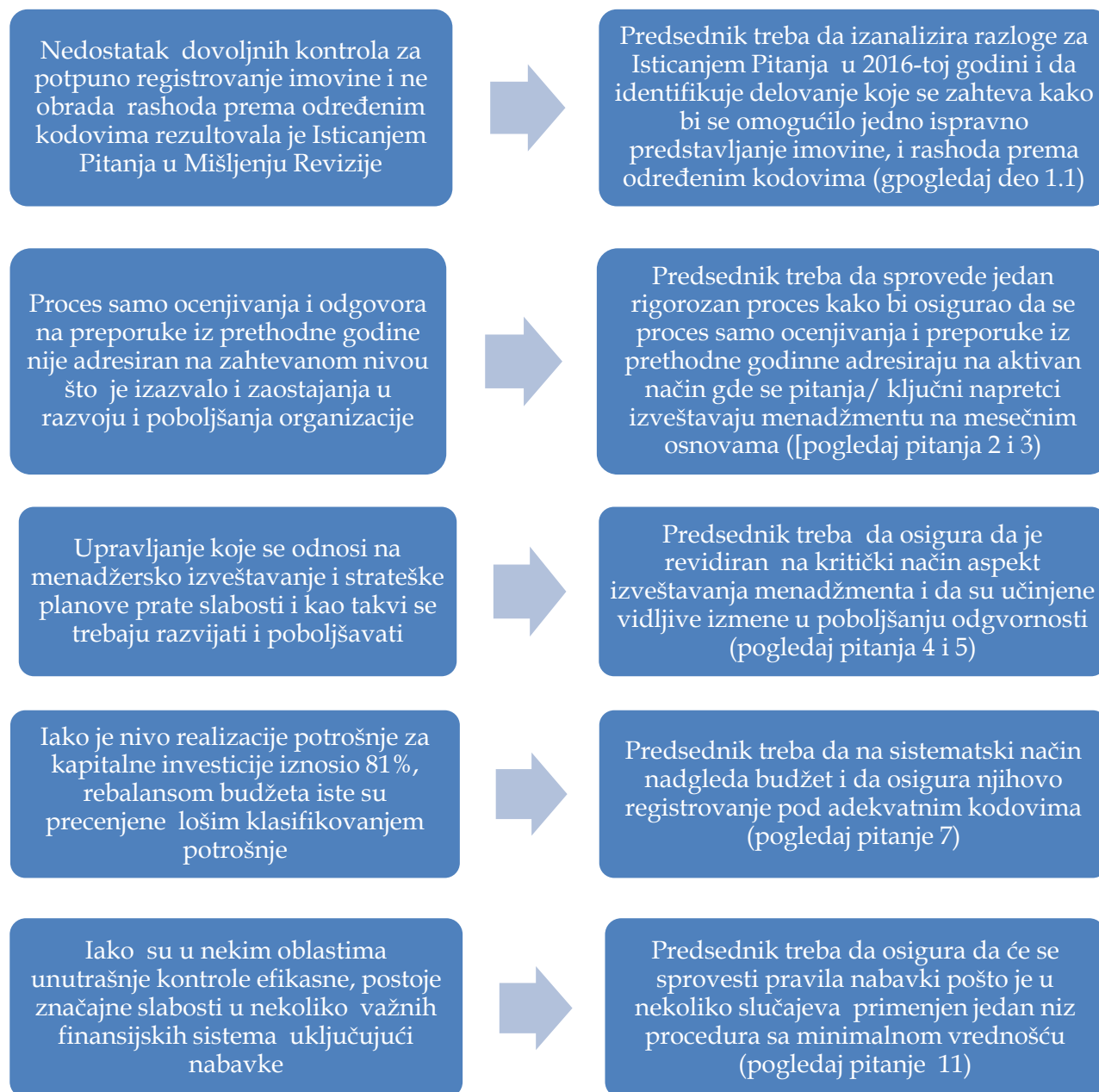
Potpuna formulacija mišljenja je detaljno izneta u poglavlju 1.1 ovog izveštaja.

Dodatak I, objašnjava različite vrste mišljenja koja se primenjuju od strane Nacionalne Kancelarije Revizije

Želimo da zahvalimo Predsedniku Opštine i njegovom osoblju na saradnji tokom revizorskog procesa.

¹Pojam "Spoljni Plan Revizije" je zamena pojma "Memorandum Planiranja Revizije"

Glavni zaključci i preporuke

Odgovor Predsednika Opštine

Predsednik opštine je uzeo u obzir i složio se sa detaljnim nalazima i zaključcima revizije. Komentari Predsednika Opštine u vezi sa pitanjima o kojima se nismo složili su dati detaljno u Dodatku IV.

1 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Naš pregled Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-ja) uzima u obzir usklađenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i verodostojnost informacija koje su predstavljene u GFI-ju. Mi takođe uzimamo u obzir izjavu datu od strane Glavnog Administrativnog Službenika (GAS) i Glavnog Finansijskog Službenika (GFS), kada se GFI dostavljaju Ministarstvu Finansija.

Izjava o predstavljanju GFI-ja obuhvata izvestan broj navoda u vezi usklađenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-ja. Ove tvrdnje imaju za cilj da pruže sigurnost Vladi, da su pružene sve relevantne informacije radi sigurnosti kako bi se mogla preduzeti jedna sveobuhvatna revizija.

1.1 Mišljenje Revizije

Ne modifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Revidirali smo GFI-je Opštine Elez Han za godinu završno sa 31 Decembrom 2016, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta kao i objašnjavajuće beleške finansijskih izveštaja.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2016, predstavljaju jedna pravilan i verodostojnu prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (računovodstva gotovog novca), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju Budžetskih Organizacija.

Osnova za mišljenje

Izvršili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane u nastavku kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za mišljenje.

Isticanje Pitanja

Kao isticanje pitanja želimo da Vamskrenemo pažnju na činjenicu da:

Vrednost imovine registrovane u registru imovine i predstavljene u GFI-ju nije bila potpuna pošto opština nije uspela da registruje sve kapitalne investicije stečene u 2016-toj godini u iznosu od 240,760€, dok je s druge strane, vrednost imovine za 33,749€ precenjena zbog pogrešnog klasifikovanja. Opština je pogrešno klasifikovala potrošnju gde je iz kategorije kapitalnih investicija obavila isplate u iznosu od 33,749€ za realizaciju usluga kućne nege kojom upravlja jedna NVO, dok ti troškovi pripadaju kategoriji roba i usluga. Na osnovu ponuđenog izveštaja opštine, za gore navedeni projekat su-finansijer je angažovao 8 zdravstvenih radnika obavljajući usluge u objektu Centra Porodične Medicine kao i neke aktivnosti na terenu. Takođe, iznos od 2,850€ je isplaćen na ime troškova za rehabilitaciju 15 osoba u Klokot Banji. Korisnici ovih izdataka nisu bili zaposleni u opštini, već članovi porodica palih boraca, dok ti troškovi koji se odnose na kategoriju subvencija i transfera, kao i rashod u iznosu od 4,025€ na ime muzilica registrovani su kao subvencije, dok su trebale biti registrovane kao kapitalni transferi.

Odgovornost Menadžmenta i osoba koje su odgovorne za Upravljanje i GFI

Predsednik Opštine je odgovoran za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva u Javnom Sektoru – modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca te je odgovorna za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane bilo usled prevare bilo usled pogreške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Predsednik Opštine, je odgovoran za obezbeđivanje praćenje procesa finansijskog izveštavanja Opštine

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI-ja

Naša je odgovornost da na osnovu revizije izrazimo mišljenje o GFI-ju. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost u to da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja

Razložna sigurnost je visoki stepen sigurnosti, međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Materijalno pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, ona individualno ili u grupi mogu da utiču na odluke korisnika koje se donose na osnovu ovih GFI-ja.

Revizija obuhvata obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI-ju. Izabrani postupci zavise od procene revizora,

uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI -ju, bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koji su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu predstavljanja finansijskih izveštaja.

1.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Od opština se zahteva da izveštavaju u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO-a br. 03/L-048,(sa izmenama i dopunama);
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilnikom br. 01/2013;
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilnikom br. 02/2013;
- Akcionim Planom za adresiranje preporuka;
- Propisi Procedura Finansijskog Upravljanja i Kontrola (FUK)
- Ako je Nacrt Plana i završni plan nabavki pravovremeno predat; i
- Ako je Opština pripremila i predala redovne tromesečne izveštaje Skupštini Opštine i jednu kopiju u MF-a.

Inicijalni nacrt GFI-ja sadržavali su nekoliko finansijskih grešaka i mi smo izneli neke sugestije opštini kako bi poboljšala njihov kvalitet, a to je navedeno u nastavku:

- Određeni grantovi donatora u izveštaju o izvršenju budžeta su pogrešno predstavljani u iznosu od 44,000€ u koloni finalnog budžeta i realizaciji uključujući i grantove prenete iz prethodne godine u iznosu od 10,000€.Oni su pogrešno predstavljani i u napomeni 12;
- Komunalne usluge u izveštaju o izvršenju budžeta u koloni realizacije prikazani su tačno u vrednosti od 48,000€ ,dok su kod predstavljanja u napomeni 4 pogrešno predstavljani u iznosu od 49,000€;
- Subvencije i transferi u izveštaju o izvršenju budžeta u koloni realizacije su tačno predstavljene u vrednosti od 53,000€, dok su u predstavljanju kod napomene 4 predstavljani pogrešno u iznosu od 54,000€;

-
- Kapitalni troškovi u izveštaju o izvršenju budžeta u koloni realizacije su tačno predstavljani u iznosu od 486,000€ dok su kod predavljanja u napomeni pogrešno predstavljani u iznosu od 487,000€;
 - U napomenama 2. i 6. U koloni Završni Budžet- nedostaje predavljanje pod ekonomskim kodovima, ali je postavljen samo total;
 - Član 24 Izveštaj o prenosu neutrošenih donatorskih fondova nije popunjen ni za tekuću a ni za prethodnu godinu..

Naše sugestije su od strane opštine uzete u obzir i gore navedene greške su korigovane, ali u završnom GFI-ju su i dalje ostale greške koje se odnose na:

- Predavljanje zaliha nije tačno, jer nisu uzete u obzir i zalihe Centra za Porodičnu Medicinu.; i
- Rezime ne-finansijske imovine preko 1,000€ nije potpuna. Ovoim pitanjem smo se intenzivno bavili u poglavlju 1.1 Isticanje Pitanja.

IZJAVA DATA OD STRANE MENADŽMENTA OPŠTINE

S obzirom na gore navedeno, Izjava data od Glavnog Administrativnog Službenika i onog Finansijskog u slučaju uručivanja GFI-ja u Ministarstvo Finansija, mogu se smatrati tačnim i ispravnim, osim pitanja istaknutih u mišljenju, ali koja se ne smatraju na materijalni uticaj.

1.3 Preporukezaprvideo izveštaja

Za gore navedena pitanja se daje preporuka

Preporuka 1 Predsednik treba da osigura da je obavljena jedna analiza kako bi se utvrdili razlozi za Isticanjem Pitanja Mišljenja i da se preduzmu odgovarajuće mere kako bi se izbegle greške u lošoj klasifikaciji rashoda i netačnim registrovanjem imovine. Takođe treba da osigura da su uspostavljeni efikasni procesi kako bi se potvrdilo da izrada plana GFI 2017 adresira sva pitanja pokrenuta u izveštaju. Izjava data od Glavnog Administrativnog Službenika i onog Finansijskog ne trebaju se predavati, osim ako su u nacrtu GFI-ja primenjene sve potrebne kontrole.

2 Upravljanje

Uvod

Efektivni aranžmani upravljanja su ključni za menadžment opštine kako bi na uspešan način upravljala izazovima sa kojima se suočava i da osigura pružanje boljih usluga u interesu poreskih obveznika i ostalih korisnika usluga.

Ključna stvar u podršci efikasnom upravljanju je i sprovođenje preporuka revizije ,jer to pokazuje da menadžment pokušava da razvije postojeće procese i kontrole. Na sličan način i kontrolna lista samo-ocenjivanja koja se popunjava od svih budžetskih organizacija obezbeđuje jedan okvir za razvoj proširenih aranžmana upravljanja. Veoma je važno da su odgovori koji su pruženi od strane individualne budžetske organizacije potkrepljeni relevantnim dokazima.

Drugi deo pregleda aranžmana upravljanja odražava pregled:

- oblasti aranžmana upravljanja u kojima su potrebna bitna poboljšanja i tamo gde verujemo da naše preporuke mogu proizvesti pozitivna poboljšanja, uključujući i razmatranje osnivanja i funkcionalizacije sistema Unutrašnje Revizije i
- oblasti finansijskog upravljanja i kontrole koje su identifikovane putem našeg revizorskog rada uključujući i specifičan rad koji je usmeren ka pitanjima usklađenosti sa ključnim sistemima prihoda i troškova (ove oblasti su razmatrane u 3 poglavlju ovog izveštaja).

Opšti zaključak o upravljanju

Postoji jedan broj slabosti u sistemu upravljanja opštine, posebno u odnosu na odgovornost, upravljanje rizicima i kvalitetu menadžerskog izveštavanja.

Kontrolna lista samo ocenjivanja popunjena od strane opštine, odražava samo delimično takvu situaciju odgovarajući na većinu pitanja sa srednjom ocenom 2.46. Prema listi samo ocenjivanja opština je dala negativne odgovore na 16 pitanja. To znači da menadžment treba da razmotri pitanja koja nisu postigla očekivani nivo.

Jedan od ključnih elemenata efikasnog upravljanja opštine je sprovođenje preporuka datih od strane spoljne revizije. Ovogodišnji revizija je utvrdila da je nivo sprovedenih preporuka iz prethodne godine bio nizak, i samo dve (2) od devet (9) preporuka je sprovedeno.

Opština ima plan razvoja, ali taj plan ne obuhvata obračun troškova za kalkulaciju rezultata svojih ciljeva. Razvojni plan opštine više predstavlja statistiku nego sami trend razvoja opštine.

Pored liste rizika pripremljene na kraju 2016-te godine., kojoj nedostaje pristup delovanja na takve rizike, opština nije pripremila ni plan za hitne slučajeve i plan za borbu protiv korupcije.

2.1 Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine

Naš revizorski izveštaj, za GFIza 2015 godinu, rezultirao je sa 9 preporuka. Opština Elez Han je na vreme izradila jedan Akcioni Plan za sprovođenje preporuka iz prethodne godine. Naš izveštaj je razmatran i u Skupštini Opštine. Do kraja revizije 2016, dve (2) preporuke su sprovedene, tri (3) su bile u procesu sprovođenja a četiri (4) nisu sprovedene. Za jedan potpuniji opis preporuka i način na koje su adresirane pogledaj Dodatak III.

Pitanje 2 - Sprovođenje preporuka iz prethodne godine- Visoki Prioritet

Nalaz Samo jedan deo preporuka iz prethodne godine je sproveden, jer menadžment nije sproveo neku formalnu proceduru za upravljanje i nadgledanje sprovođenja preporuka Generalnog Revizora, niti je primenio mere odgovornosti u vezi sa izbegavanjem adresiranja preporuka.

Rizik Kontinuirane slabosti kontrola menadžmenta i ostalih kontrola u ključnom finansijskom sistemu, rezultirale su na:

- Ponavljanje lošeg klasifikovanja kapitalnih troškova;
- Slabosti u vezi sa potraživanjima od zakupnina
- Slabosti u izradi pristupa za upravljanje rizicima; i
- Kontinuirane slabosti u potrošnji putem nabavki i lošoj vrednosti po novac.

Preporuka 2 Predsednik treba da osigura daće se sprovesti jedan pojačani proces odgovornosti prema odgovornom osoblju za sprovođenje preporuka prema vremenski rokovima i akcionim planom određenih prioriteta. Nadgledanje napretka sprovođenja preporuka treba se obaviti na sistematski način kako bi se identifikovale i otklonile prepreke tokom procesa..

2.2 Upitnik samo-ocenjivanja komponenata FUK-a

Ministarstvo Finansija je izradilo jednu detaljnu listu samo-ocenjivanja za budžetske organizacije kako bi se podržali efikasni aranžmani upravljanja. Mi smo primetili da popunjavanje upitnika samo-ocenjivanja FUK -a predat Ministarstvu, razmatrajući po jedno ključno pitanje u svakoj komponenti kontrolne liste i u nastavku smo prikupili naše nalaze. To nema za cilj da pruži komentare na kvalitet celog upitnika samo ocenjivanja, ali će odražavati situaciju za nekoliko ključnih pitanja kako bi podržali napore Ministarstva Finansija da se pojača efikasnost, razvoj procesa i razvoj sistema FUK-a u celini.

Pitanje 3 - Upitnik samo-ocenjivanja - Visoki Prioritet

Nalaz Kao deo naše revizije, proverili smo ključna pitanja upitnika samo ocenjivanja u vezi sa pet komponenti. Za razmatrana pitanja utvrdili smo:

- Upitnik samo-ocenjivanja popunjen od strane opštine potvrdio je da je opština izradila listu rizika koji se mogu pojaviti i koji mogu uticati na postizanje ciljeva ali toj listi nedostaju mere i adekvatno delovanje menadžmenta na moguće pojavljivanje navedenih rizika.
- Efikasni procesi nadgledanja kao i sveobuhvatna strategija razvojnog plana (uključujući povezanost interesnih strana kao i osiguranje strategije sa punim kapacitetom) smataju se kao uspostavljenim od strane opštine ; i
- Opština je tokom 2016-te godine izvestila MF o fizičkom i finansijskom napretku o propisima zakona o budžetu, koji su detaljnije razmatrani u poglavlju 2.3.1.

Rizik Slabi aranžmani upravljanja utiču na slabljenje strateških i operativnih procesa i smanjuju kvalitet usluga pruženih građanima putem ne efikasnih i ne efektivnih aktivnosti.

Preporuka 3 Predsednik treba da osigura da je izrađena sveobuhvatna strategija razvoja obuhvatajući interesne strane i obračunavajući troškove za njeno sprovođenje, kao i lista rizika da bude dopunjena merama koje treba preduzeti kako bi se minimalizovale štete u slučaju pojavljivanja nekog od rizika.

2.3 Specifični pregledi upravljanja

Naš rad u posebnim oblastima aranžmana upravljanja je zasnovan preko planiranja revizije, uzimajući u obzir kontekst unutar kojeg Opština deluje, kao i izazove sa kojima se suočava.

2.3.1 Određivanje strateških ciljeva

Opština je u obavezi da pripremi i nadgleda sprovođenje strateških planova na nivou organizacije, kao: urbanističke planove, prostorne, operativne planove za hitne slučajeve, strateške planove protiv korupcije, strategiju regionalnog razvoja.

Opština je izradila strateške dokumente, kao što su: Urbanistički Plan i Integrisani Razvojni Plan 2016-2018.

Pitanje 4 - Strateški Planovi-Visoki Prioritet

Nalaz Opština nema strateški plan razvoja od 2011-te godine, ali je u posedu generalnog plana razvoja, u kojem nema jasne odgovornosti za koordinaciju i razvoj istog, kao i kojem nedostaju obračuni troškova tog razvojnog plana. Opština nema izrađeni plan za borbu protiv korupcije kao ni operativni plan za hitne slučajeve.

Rizik Nedostatak strateških planova rizikuje utvrđivanje ključnih prioriteta koji se odnose na orijentaciju i razvoj opštine u dugoročnim periodima i onemogućava nadgledanje ispunjavanja ciljeva u smislu vizije kao jedanog od bitnih uslova dobrog upravljanja.

Preporuka 4 Predsednik treba da usvoji jedan sveobuhvatni strateški plan opštine, koji će odrediti dugoročne ciljeve i koji će služiti kao orijentaciona platforma za izradu godišnjih planova, obavljanje godišnjih uporednih analiza i uprođivanje rezultata prema ciljevima.

2.3.2 Menadžersko izveštavanje i odgovornost

Menadžment je realizovao jedan broj unutrašnjih kontrola kako bi se osiguralo da finansijski sistemi funkcionišu kako treba. Važno je da oni uključuju odgovarajuće izveštavanje menadžmenta kako bi omogućio efikasne i blagovremene odgovore na identifikovane operativne probleme. Nakon našeg pregleda, mi smo primetili nekoliko slabosti koje su opisane u nastavku.

Pitanje 5 - Slabosti kod menadžerskih kontrola - Visoki prioritet

- Nalaz** Nakon pregleda upravljačkih kontrola sprovedenih u glavnom finansijskom sistemu opštine, obelodanio je jedno manjkavo finansijsko izveštavanje prema menadžmentu nad potrošnjom, prihodima, potraživanjima i isplatama, kao i nekompletna analiza pružanja usluga. To se dogodilo iz razloga jer format menadžerskog izveštavanja ne pruža objašnjenja oko varijacija budžeta, kao i da ista nisu ažurirana na mesečnim osnovama. Istovremeno, operativnim ciljevima se ne upravlja na sistematski način.
- Rizik** Slab kvalitet finansijskog izveštavanja i aktivnosti prema višem menadžmentu umanjuje sposobnost menadžmenta da upravlja aktivnostima opštine na proaktivan način kao i da to slabi efekat budžetskih kontrola.
- Preporuka 5** Predsednik treba da osigura da je obavljen jedan pregled kako bi odredio formu finansijskog i operativnog izveštavanja prema višem menadžmentu od kojeg se zahteva da podrži efikasno upravljanje delatnostima i da osigura da je uspostavljeno jedno pogodno rešenje do kraja 2017-te godine.

2.4 Sistemi unutrašnjekontrola

Opština Elez Han nema Jedinicu Unutrašnje Revizije (JUR). Usluge unutrašnje revizije za 2015-tu godinu i za polovinu 2016-te godine za potrebe opštine je obavilo Departman unutrašnje revizije od Ministarstvo Finansija.

Pitanje 6 - Nedostatak JUR-e- Visoki prioritet

- Nalaz** Opština Elez Han nije osnovala Jedinicu Unutrašnje Revizije (JUR). Usluge unutrašnje revizije za 2015-tu godinu i za prvo šestomesečje 2016-te godine za potrebe opštine je obavilo Departman unutrašnje revizije od Ministarstvo Finansija. Iz te revizije su proistekle četiri (4) preporuke, za koje je menadžment pripremio akcioni plan za sprovođenje relevantnih preporuka iz izveštaja revizije.
- Rizik** Činjenica da su usluge revizije delimično obavljene za period od 6 meseci u 2016-toj godini može da rezultira nedovoljnim dobitcima menadžmentu od usluga obavljenih od strane MF, odnosno manjkavim procenama unutrašnjih kontrola.
- Preporuka 6** Predsednik treba da razmotri budžetsku mogućnost za formiranjem JUR-e koja bi više kontrolisala procene i poboljšanja unutrašnjih kontrola. U suprotnom te godišnje usluge nastaviće da obavlja MF ili neka druga susedna opština.

3 Finansijsko Upravljanje i Kontrola

Uvod

Naš rad na Finansijskom Upravljanju i Kontrolu (FUK) izvan oblasti Upravljanja koje su naglašene u drugom poglavlju, odražava detaljan rad koji je preduzet u sistemima prihoda i troškova budžetskih organizacija. Kao posledica toga, mi razmatramo upravljanje budžetom, pitanjima nabavki kao i ljudskih resursa, imovine i obaveza.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontrolu

Za opštinu, nabavka ostaje jedan od glavnih izazova, zbog toga što propisi nisu pravilno primenjivani, a to je dovelo do lošeg vrednost za novac. Veliki broj ugovora u minimalnim vrednostima najbolje opisuje slabosti u planu nabavki, zatim ne primenjivanje odgovarajuće procedure nabavke imajući u vidu usluge slične prirode. U kontekstu sistema finansijskih kontrola nad prihodima, one su u principu dobre, ali kontrola nad nizom oblasti potrošnje zahtevaja dalje jačanje da bi se sprečilo da opština ne bude izložena budžetskom oštećenju. Glavne oblasti u kojima je potrebno više poboljšanja su: isplate na ime su-finansiranja, loše klasifikovanje troškova i naplata potraživanja, posebno onih od poreza na poslovne delatnosti.

Što se tiče finansijskog upravljanja i sprovođenja kontrola, prikupljanje prihoda od zakupnina ostaje izazov kao i davanja na korišćenje opštinske imovine. To je izazvalo rast potraživanja od strane opštine. U kontekstu finansijskih sistema, kontrole nad prihodima od poreza na imovinu generalno se sprovode na efikasan način. Isto tako i ostali troškovi, procesi nabavki, upravljanje obavezama, R/P i upravljanje imovinom se trebaju tretirati na kritičan način.

3.1 Planiranje i realizacija budžeta

Mi smo razmotrili prikupljanje prihoda, izvore budžetskih fondova, kao i trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto u donjim tabelama:

Tabela 1. Sopstveni prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2016 Prijemi	2015 Prijemi	2014 Prijemi
Sopstveni prihodi ukupno	280,000	280,000	251,831	223,521	233,030

U 2016-toj godini plan prihoda je realizovan 90%, sa jednim simboličnim povećanjem u odnosu na 2015-tu godinu gde su prihodi iz te kategorije prikupljeni 87%, dok je u 2014-toj godini realizovano 79%. Znači u 2016-toj godini realizacija sopstvenih prihoda nije zabeležila neki veći rast u poređenju sa prethodnom godinom. Prihodi uključujući i one prenete iz prethodne godine su uglavnom trošeni na kapitalne projekte iznos od 256,641€, robu i usluge 14,932€, i subvencije i transfere 23,158€.

Tabela 2. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ²	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje	2014 Izvršenje
Izvori Fondova:	2,066,396	2,309,939	2,189,897	2,094,367	1,902,070
Grant Vlade -Budžet	1,786,396	1,856,678	1,851,081	1,901,743	1,620,495
Prenete iz prethodne godine ³	-	129,093	106,108	44,134	27,144
Sopstveni prihodi	280,000	280,000	188,624	94,536	233,030
Spoljne donacije	=	44,168	44,084	53,954	21,401

Završni budžet je u poređenju sa početnim budžetom je uvećan za 243,543€. Ta promena je došla kao rezultat :povećanja Granta Vlade od 70,282€, od prihod prenetih iz prethodne godine 129,093€ i prihoda od spoljnih donacija od 44,168€.

Izvršenje budžeta u 2016-toj godini iznosilo je 2,189,897€ ili 95% od završnog budžeta dok je u 2015-toj godini iznosilo 93% koliko je iznosilo i u 2014-toj godini. U celini opština je pokazala jedan visok nivo budžetskog performansa, osim kategorije kapitalnih investicija

Tabela 3. Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2015 Izvršenje	2014 Izvršenje	2013 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	2,066,396	2,309,939	2,189,897	2,094,367	1,902,070
Plate i Dnevnice	1,366,516	1,396,798	1,391,497	1,366,432	1,239,194
Roba i Usluge	170,000	212,026	211,387	264,565	147,697
Komunalne usluge	44,533	48,814	48,264	48,061	35,918
Subvencije i Transferi	51,104	53,546	53,159	47,640	37,163
Kapitalne Investicije	434,243	598,755	485,590	367,669	442,098

Objašnjenja o promenama u budžetskim kategorijama predstavljena su u nastavku:

- Budžet za kapitalne investicije u 2016-toj godini je uvećan za 164,512€. Nivo konačnog izvršenja budžeta je 81%. Kapitalna potrošnja je uvećana za 117,921€ u odnosu na 2015-tu godinu. Program Javnih Investicija obuhvata osam (8) projekata nastavljenih iz prošle godine i 16 novih projekata u tekućoj godini;
- Povećanje budžeta za plate i dnevnice za 30,282€, je rezultat isplata na radno iskustvo;
- Povećanje budžeta iz kategorije roba i usluga u iznosu od 42,026€ kao i komunalnih usluga u iznosu od 4,281€ je obavljeno iz razloga zaostalih obaveza iz prethodne godine;

²Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

³Sopstveni prihodi opštine koji nisu potrošeni u prethodnoj godini a preneti su u aktuelnoj godini.

-
- Budžet za subvencije i transfere je uvećan za 2,442€ zbog potrebe pomoći ne javnim entitetim^{4a}. Pored toga na kraju 2016-te godine iznos od 6,000€ je ostao kao iznos neizmirenih obaveza prema individualnim korisnicima; i
 - Spoljne donacije su iznosile 44,168€ koje su iskorišćene za kapitalne investicije u iznosu od 42,058€, i 2,026€ za robe i usluge.
-

Pitanje 7 - Realizacija budžeta-Visoki Prioritet

Nalaz	Opština je pokazala visoku efikasnost u izvršenju budžeta u skoro svim kategorijama potrošnje. Međutim, jedno zaostajanje u odnosu na druge kategorije, primetno je kod kapitalnih investicija (81%). Ovaj procenat opada još više ako se uzme u obzir vrednost loših klasifikacija. To se desilo zbog nedostatka sistematskog planiranja i budžetske kontrole opštine, a delimično i zbog nekih spoljašnjih faktora.
Rizik	Nedostatak budžeta na osnovu početnih projekcija rezultovaće na neuspeh postizanja ciljeva opštine i na finansiranje projekata i obaveza u tekućoj godini iz budžeta za narednu godinu.
Preporuka 7	Predsednik treba da osigura i da odredi jasne ciljeve za poboljšanje planiranja i izvršenja budžeta u narednim periodima i da uspostavi jedno sistematsko nadgledanje izvršenja planiranog budžeta prvenstveno za kapitalne projekte.

^{4a}Primanja iskorišćena od strane entiteta za sopstveno budžetsko finansiranje

3.1.1 Prihodi

Opština Elez Han prikuplja nekoliko vrsta prihoda ali najznačajniji su: porez na imovinu, porez na registraciju vozila, takse na poslovne delatnosti, zakupnine od imovine i druge administrativne takse. Ukupan iznos opštinskih sopstvenih prihoda prikupljenih tokom 2016-te godine iznosio je 251,831€ ili 90% od plana.

Uprkos uspostavljenim kontrolama od strane opštine, mi smo identifikovali nekoliko važnih pitanja iz revizije prihoda:

Pitanje 8 - Ne primenjivanje softvera za takse na firme- Visoki Prioritet

Nalaz Opština poseduje računovodstveni softver za registrovanje i izveštavanje prihoda od taksi na poslovne delatnosti. Ovaj softver kupljen u 2012-toj godini u iznosu 9,800€ ostao je samo kao pasivna imovina opštine, jer isti nije našao primenu u praksi. Prema opštinskim službenicima softver je namenjen za evidentiranje podataka od poreza u firme, ali, nažalost, to se nije iskoristilo od strane Direktorata za ekonomski razvoj. Registar za 257 poslovnih subjekata se vodi u programu aplikacije Ekcel, ali taj aplikacijski program ne pruža mnogo analitičkih informacije za svakog poslovnog subjekta.

Takođe, na osnovu provere osam (8) uzoraka primetili smo da je Opština izdala odluke o radu poslovnim subjektima koji su ranije imali visoke dugove, što je dovelo do duga prema operaterima od 2,430€ do 74,000€. Prema izdatim dozvolama za rad od strane opštine navedeno je da se do dana 15.06.2016 moraju izvršiti sve obaveze prema opštini. Ovaj kriterijum nije zadovoljen od strane poslovnih subjekata a opština nije dala nikakve pisane opomene niti su primenjene bilo kakve druge mere.

Rizik Ne korišćenje u praksi Softvera, iz nepoznatih razloga, govori o jednom lošem performansu upravljanja bazom podataka za takse na poslovne delatnosti. Sprovođenje ručnog sistema za prikupljanje podataka o poreskim prihodima, može biti predmet manipulacije podacima ili greškama. Isto tako, izdavanje rešenja za obavljanje privatne delatnosti bez izvršavanja prethodnih obaveza povećava rizik ne prikupljanja prihoda prema planu i njihovo trošenje u skladu sa prioritetima.

Preporuka 8 Predsednik treba da razmotri razloge zbog kojih je softver ostao ne funkcionalan godinama, i osigurati da će isti biti pušten u funkciju u cilju čuvanja podataka i pružanja dovoljno informacija o svakom poslovnom subjektu ili da zatraži poboljšanje postojećeg formata registrovanja podataka u Ekcel-u. Takođe, treba da zahteva konkretne poteze od kompetentnih organa za zabranu onih poslovnih delatnosti koje nisu izmirile dugovanja prema opštini.

Pitanje 9 - Oprost dugovanja bez zakonske osnove-Visoki Prioritet

- Nalaz** Direktor Urbanizma preduzeo je jednu nezavisnu akciju vezano za dugove zakupaca. Utvrdili smo da je oprošteno dugovanje od zakupnine za 14 zakupaca opštinske imovine u ukupnoj vrednosti 6,615€, na osnovu zakona o praštanju duga. Ovaj zakon ne predviđa oslobađanje dugovanja za zakupnina.
- Rizik** Oprost dugova od zakupnina bez zakonskih osnova je u suprotnosti sa zakonom i izaziva finansijske gubitke za opštinu. Isto tako jedno takvo delovanje opraštanja dugova za zakupnine koje nisu plaćane godinama unazad može izazvati ne zadovoljenje kod zakupaca koji su redovno izvršavali svoje obaveze.
- Preporuka 9** Predsednik treba da revidira gore navedene slučajeve opraštanja dugova i da osigura da se opraštanje dugovanja obavlja uz poštovanje važećih zakona i pravilnika samo za dozvoljene kategorije. Pre donošenja odluka, slučajeve treba prethodno razmotriti i da se osigura da su donete odluke u potpunom skladu sa određenim zakonima i pravilnicima.

3.1.2 Plate i dnevnice

Plate i dnevnice se isplaćuju preko centralizovanog sistema. Kontrole koje deluju na lokalnom nivou od strane Opštine odnose se na; kontrolu uplata potpisivanjem platne liste; verifikaciju mogućih promena koje se mogu pojaviti među obrascima; revizija rebalansom budžeta za te kategorije i poravnanja sa Trezorom. Potrošnja na plate i zarade za 2016-tu godinu iznosila je 1,391,497€ ili 100% od budžeta za ovu kategoriju.

Pitanje 10 - Pogrešna kategorizacija promocija- Visoki Prioritet

- Nalaz** U jednom (1) slučaju smo identifikovali da jedan zaposleni u departmanu primarne zdravstvene zaštite je kategorisan u rangu lekara specijaliste, dok osoba ne poseduje dokaze o kvalifikaciji. Pogrešna promocija, dovela je da osnovna godišnja plata bude veća za 1,092€.
- Rizik** Nepravilna kategorizacija zaposlenih po razredima definisanim za kvalifikaciju plata je dovelo do prekoračenja potrošnje plata, odnosno nepravilne potrošnje budžeta.
- Preporuka 10** Predsednik treba da ojača kontrole obrade podataka osoblja u sistemu plata i da osigura preduzimanje potrebnih mera za ispravno kategorisanje zaposlenih, prema određenim klasifikacijama kod promocija plata.

3.1.3 Robe i usluge, kao i komunalne usluge

Završni budžet za robe i usluge u 2016-toj godini je iznosio 212,026€, koji je tako reći u celosti utrošen (211,387€). Ne izmirene obaveze za robe i usluge na kraju 2016-te godine su iznosile 3,380€.

Preporuke

Mi nemamo preporuka u ovoj oblasti.

3.1.4 Subvencije i transferi

Završni budžet za subvencije i transfere je iznosio 53,546€. Od toga je utrošeno 53,159€. Iznos od 12,025€ je utrošen za subvencioniranje javnih i ne javnih entiteta, dok iznos od 41,134€ je utrošen kao transfere sredstava za individualne korisnike.

Identifikovane slanosti u ovoj oblasti su tretirane kod Osnove za mišljenje.

3.1.5 Kapitalne Investicije

Završni budžet za kapitalne investicije je iznosio 598,755€. Od tog iznosa je utrošeno 485,590€. Opština Elez Han u 2016-toj godini je obavila 88 aktivnosti nabavki

Identifikovane slabosti su predstavljene u nastavku:

Pitanje 11 - Sklapanje ugovora u minimalnim vrednostima-Visoki Prioritet

Nalaz Prema listi nabavke utvrdili smo da je izvršena 51 aktivnost nabavke sprovodeći procedure nabavki u minimalnim vrednostima. U okviru ovih aktivnosti bilo je slučajeva gde je obavljeno više postupaka za iste stavke nabavki, ali je bilo slučajeva ugovora koji nisu predviđeni planom nabavki.

- Prema planu nabavki predviđena je izrada projekata u iznosu od 15,000€, dok je razvijeno 6 procedura u minimalnoj vrednosti sa ove vrste kupovina;
- Održavanje javne rasvete nije uopšte obuhvatilo nabavku iako je ova usluga redovna svake godine, dok su obavljene procedure kotacije cena za ovu vrstu kupovine;
- Za održavanje i servisiranje vozila su planirana sredstva u iznosu od 9,000€, a razvijeni su tri odvojene procedure nabavke kao posledica nedostatka obuhvaćanja svih vozila na raspolaganju u opštini; i

- Nabavka službenog materijala je planirana u iznosu od 4,500€, a razvijene su četiri (4) odvojena postupka. Jedan slučaj je razvijen po otvorenom postupku, a dok u tri slučaja su sklopljeni ugovori za minimalne vrednosti sa istim operaterom.

Rizik Razdvajanje zahteva i razvoj češćih zajedničkih procedura sa minimalnom vrednošću ili kotacijom cena za iste artikle, dovodi do nedostatka transparentnosti i eliminisanja konkurencije od ne primenjivanja otvorenih postupaka nabavki

Preporuka 11 Predsednik treba da osigura da kancelarija za nabavke prikupi sve zahteve za iste kupovine kako bi omogućila razvoj otvorenih procedura nabavki. To bi omogućilo jednu veću konkurenciju i povoljnije cene za budžet opštine.

3.2 Imovina

3.2.1 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Tokom 2016-te godine opština nije uspela da ostvari punu registraciju imovine iznad 1,000€ pošto je od septembra 2016-te godine službenik za imovinu raskinuo ugovor sa opštinom. Ne registrovanje kapitalne imovine u skladu sa relevantnim kategorijama je tretirano u delu kod Isticanja Pitanja sa Mišljenjem dok će se u nastavku predstaviti nekoliko drugih pitanja koja opština treba uzeti u obzir u 2017-toj godini.

Pitanje 12- Inventura i upotreba E-imovine -Visoki Prioritet

Nalaz Predsednik Opštine je odlukom od dana 07.08.2015 odredio komisiju za inventarisanje. Ta komisija nije završila rad ni do kraja naše revizije dana 12.05.2017, što znači zakašnjenje od skoro dve (2) godine.

Rizik Ne inventarisanje imovine ima za rizik ne identifikovanje čitave imovine u vlasništvu opštine a što može dovesti do lošeg upravljanja oštećenja i gubitka iste.

Preporuka 12 Predsednik treba da osigura da će određena komisija ubrzati i kompletirati prethodno započeti posao i da će predati završni izveštaj rezultata popisa. U suprotnom, treba da se formira jedna nova komisija.

3.2.2 Tretiranje gotovog novca i njegovih ekvivalenata

Pitanje 13 - Bankarski depoziti-Visoki Prioritet

- Nalaz** Prema finansijskim propisima, sva sredstva prikupljena od strane opštine u gotovini do 10€, na kraju se dana trebaju deponovati u banku. Mi smo primetili kašnjenja u deponovanju 649€, koja su prikupljena od 18.01 do 22.01.2016 kao i od 19.09 do 23.09.2016, dok su deponovana u banku 25.01.2016 odnosno 26.09..2016. Ova praksa je uobičajena u Elez Hanu.
- Rizik** Ne sprovođenje propisa Trezora o depozitu javnog novca na kraju dana, povećava rizik da zadržavanjem novca, za nekoliko dana u nizu dovede do zloupotrebe ili gubitka istog.
- Preporuka 13** Predsednik treba da osigura da se jedna takva praksa prekine i da se sprovede propisi finansijskih pravilnika, što znači da se sva prikupljena suma u gotovom novcu deponuje u banku unutar zakonski određenih rokova.

3.2.3 Potraživanja

Računi potraživanja opštine predstavljaju iznose sredstava koje građani i organizacije duguju opštini za usluge, radove, robu ili imovinu koju su okoristili od opštine. Prema predstavljanim podacima u GFI-ju ukupan iznos tih potraživanja na kraju 2016-te godine je iznosio 451,291€.

Pitanje 14 -Visokinivo ne prikupljenihdugovanja-Visoki Prioritet

- Nalaz** Iako prihodi od poreza na imovinu čine najveći udeo sopstvenih prihoda, koja je na kraju 2016-te godine dovela je do nenaplativih dugova od 195,641€. Drugi slučaj od važnosti su dugovi poreza na firme gde je na kraju 2016-te godine bilo ne inkasirano 241,124€, dok su oni od zakupa za korišćenje opštinske imovine iznosili 14,526€. Ove tri vrste su predstavljene kao računi potraživanja na kraju godine. Mi nismo primetili da Opština ima neki konkretnu strategiju za prikupljanje/smanjenje potraživanja.
- Za 2016-tu godinu opština je opteretila taksom na firmu za poslovne delatnostiiznosom od 89.585€, dok su prikupljeni prihodi za 2016-tu godinu iznosili 70,458€ ili 79% od plana. Prema finansijskom izveštaju na kraju 2016-te godine ostala su potraživanja u iznosu od 241,124€. Osim toga, opština nije preduzela nikakve konkretne mere, kao što su pisana upozorenja. ili neke druge mere.

-
- Rizik** Kontinuirani rast računa potraživanja smanjuje sposobnost Opštine da finansira projekat iz sopstvenih prihoda. Kašnjenje u izradi strategije za naplatu ostatka dugovanja može dovesti do situacije, da se nakon određenog vremena, isti pretvore u loša dugovanja i da postanu ne prikupljeni.
- Preporuka 14** Predsednik treba da osigura sveobuhvatani pristup u tretiranju potraživanja. Menadžment treba da inicira jedan proces revolarizacije, gde bi se svi računi analizirali u smislu zastarevanja, značajnih iznosa, realnim mogućnostima prikupljanja i preduzimanju administrativnih mera za njihovo prikupljanje.

3.3 Neizmirene obaveze

Izveštaj o ne izmirenim obavezama prema snadbevačimana kraju 2016-te godine iznosila je 10,231€, dok je u 2015-toj godini iznosila 29,688€. Isto tako, na kraju godine su predstavljene kontigentne obaveze i sudski sporovi u iznosu od 70,600€. Prema analizi isplaćenih računa primetili smo da je opština u 2016-toj godini isplatila ukupno 32,184€ neplaćenih računa iz 2015-te godine.

Pitanje 15 - Loše upravljanje obavezama–Visoki Prioritet

- Nalaz** Prema jednoj analizi, čini se da je opština u 2016-toj godini plaćala račune iz 2015-te godine u iznosu od 32,184€, dok su neplaćeni računi predstavljeni krajem 2015-te godine iznosili 29,688€. Prema ovoj analizi, čini se da opština nije prikazala ispravno svoje obaveze čineći njihovo potcenjivanje za iznos od 2,496€;
- Opština nije imala odgovarajući plan o toku novca za plaćanje nastalih obaveza. U 2016-toj godini registrovane su obaveze iz kategorije subvencija i transfera u iznosu od 6,300 €, dok je preostali iznos budžeta za ovu kategoriju iznosio 387€. Dakle, budžet iz ove kategorije je prekoračen za iznos od 5,913€. o
- Rizik** Opština nije predstavila ispravno obaveze iz prethodne godine i kao rezultat toga potcenila je svoje obaveze. Isto tako ulaženje u obaveze preko budžetskih izdvajanja, posebno kod subvencija i transfera može da ima za rizik da se jedan deo budžeta tekuće godine utroši za zaostale obaveze iz prethodne godine.
- Preporuka 15** Predsednik treba da osigura da postoji jedno ispravno i pravovremeno izveštavanje svih ne isplaćenih računa kao i da osigura da se planiranje budžeta obavlja na osnovu jednog jasnog plana protoka novca ne prevazilazeći ni u jednom slučaju budžetska izdvajanja.

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Pristup i metodologija revizije

Odgovornost Revizora i onih koji su odgovorni za upravljanje su detaljno prikazani u Mišljenju koje je utvrđeno u poglavlju 1.2 ovog izveštaja.

Dok je ključni rezultat našeg rada mišljenje revizije, ovaj izveštaj odražava celovitost našeg rada sa posebnim fokusom i na Pitanja Upravljanja uključujući i Finansijsko Upravljanje i Kontrolu. Ovo poslednje se zasniva u našem širem programu revizije usklađenosti koja se zasniva na riziku.

Opšti sažetak ima za cilj da prikaže glavne nalaze revizije i ključne akcije za koje Predsednik opštine treba osigurati, da su preduzete s ciljem adresiranja identifikovanih slabosti upravljanja/kontrole.

Detaljni izveštaj pruža opširniji sažetak nalaza naše revizije sa posebnim naglaskom na utvrđivanje razloga nalaza revizije i za pružanje odgovarajućih preporuka za njihovo adresiranje. Da bi bio potpuniji, mi smo uključili pitanja koja su identifikovana tokom pred-revizije tamo gde je to bilo relevantno. Naši nalazi su definisani kao:

Visokog prioriteta – Pitanja koja se ukoliko ne adresiraju mogu rezultirati materijalnim slabostima u unutrašnjoj kontroli, i gde će preduzeta akcija pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnosti unutrašnjih kontrola; i

Srednjeg prioriteta - Pitanja koja mogu i ne rezultirati materijalnim slabostima, ali gde će preduzeta akcija takođe pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnosti unutrašnjih kontrola.

Nalazi koji se smatraju niskog prioriteta su posebno izveštavani finansijskom osoblju.

Naše procedure su uključile pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva i supstancijalne testove kao i pridružene aranžmane upravljanja, samo do one mere do koje se smatraju potrebnim za efikasno izvršenje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao da predstavljaju jednu sveobuhvatan prikaz svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje mogu da se izvrše na sistemima i procedurama koje su funkcionalne.

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Oblik mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije - što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se istiche i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak III: Preporuke iz prethodne godine

Komponenta revizije	Date preporuke	Sprovedene	U procesu sprovođenja	Nesprovedene
1.4 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje	Prioritet visoki - Predsednik treba osigurati da je izvršena analiza radiodređivanja uzoraka koji su uticali na Isticanje Pitanja. Potrebno je da sepreduzmu adekvatne akcije za adresiranje uzoraka za ne registraciju imovine uISFUK i tačnog predstavljanja u GFI.			Ova preporuka nije sprovedena
2.3 preporuke iz prethodne godine	Predsednik treba da ojača mere kontrola i odgovornosti prema licima opterećeni za potpuno adresiranje preporuka kako bi sprovedene akcijepredviđene akcionim planom, posebno u identifikovanim oblastima sa visokim nivoom rizika i unutar predviđenim rokovima.	Ova preporuka je sprovedena		
2.4 Kontrolna lista samo-ocenjivanja	Predsednik treba osigurati da je sproveden pregled za ispunjenje kontrolnog lista samo procenjivanja i da je izvršena adresiranja oblasti sa slabostima napro-aktivni način.	Ova preporuka je sprovedena		

2.5.1 Procena rizika	Predsednik treba da osigura da nakon izrade jedne liste rizika sa adekvatnimnivoima, direktna odgovornost za upravljanje rizika delegirana kod jednogadekvatnog direktora koji u saradnju sa rukovodiocima jedinica upravljati iizveštavati u redovnim osnovama o napretku procesa.		Delimično je sprovedena ova preporuka	
2.6 Sistem unutrašnje revizije	Predsednik treba da razmotri mogućnost osiguranja usluga unutrašnje revizije, kako bi testirao pogodnost, efektivnost i funkcionisanje unutrašnjih kontrola organizacije.		Delimično je sprovedena ova preporuka	
3.3 Planiranje i realizacija budžeta	Predsedniktrebaosiguratidabudžetskaperformansasistematskinadgledana iidentifikovanebarijerezarealizacijubudžeta na planiranomnivou.			Nije sprovedena ova preporuka
3.4 Nabavke	Predsedniktrebadainicirapotpunuanalizuzoš tosuprimenjeneslabepaksenabavke u ovimslučajevima i dasprovededodatnekontrole koje osigurajuda:nabavkeodražavajupotrebe; specifikacijetenderaodražavajutrenutnezahteve; i snabdevanjaodražavajuaktuelnezahteveodeljenja. Uopšte, kontrolle nabavketrebaojačati.		Delimično, je sprovedena ova preporuka	

3.4.4.1 Nadoknade (plate i dnevnicë)	Predsednik trebadarazmotri unutrašnjupravil u, primenjenu do sada od strane opštine, i da istu koriguje u skladu sa organskim propisima i da primëni na adekvatan naèin kako se ne bio šteti opštinski budžet.			Nije sprovedena ova preporuka
3.5.3 Tretiranje dugovanja	Predsednik trebadarazmotri unutrašnjupravil u, primenjenu do sada od strane opštine, i da istu koriguje u skladu sa organskim propisima i da primëni na adekvatan naèin kako se ne bio šteti opštinski budžet.			Nije sprovedena ova preporuka
Ukupno	9	2	3	4

Dodatak IV: Komentari opštine na nalaze revizije

Nalazi/ pitanja	Slazem se da/ne	Komentari opštine u slučaju neslaganja	Gledište NKR-a
Isticanje pitanja	Ne	<p>Pomenuli ste da Opština je obavila lošu klasifikaciju rashoda u vrednosti od 40,624 €.</p> <p>Mi mislimo da je Opština obavila lošu klasifikaciju rashoda samo u vrednosti od 33,749 €, a ne kako ste pomenuli u gore navedenom iznosu.</p> <p>Iznos od 2,850€ je isplaćen u ime troškova za rehabilitaciju 15 osoba u Klokot banju i pomenuli ste da ovi troškovi pripadaju subvencijama i transferima.</p> <p>Mi smo potpisivali ugovor sa operaterom i to je usluga za nas i mislimo da ne ulazi u grupu loše kvalifikacije.</p> <p>Pomenuli ste da rashod u iznosu od 4,025€ na ime muzilica registrovani su kao subvencije, dok su trebale biti registrovane kao kapitalni transferi.</p> <p>Mi mislimo da rashodi u iznosu od 4,025€ na ime muzilica potrošeni na adekvatnim kodom, jer nema kod kapitalnih transfera i tu su imale koristi pojedinačne osobe, zatim ne može da se registruju kao imovina.</p>	Vaši komentari su pregledani i ništa u nalazima revizije neće promeniti. Komentari više imaju svrhu obrazloženja nego što pružaju vredne dokaze za promenu izveštaja.
Pitanje 8: Ne primenjivanje softvera za takse na firme	Ne	Kod softvera za takse na firme, ima defekt program i razgovorili smo sa kompanijom da dođu da regulišu program.	U vreme revizije, softver nije radio.
Pitanje 9: Oprost dugovanja bez zakonske osnove	Ne	Mi smo se zasnivali na zakon o Oproštaju Duga 05/L-043, odnosno član 4 ovog zakona, koji kaže da ovim zakonom imaju korist sva lica koja imaju neizmirene obaveze prema državnim institucijama i javnim preduzećima.	Opština oprostila dugove od kirije koje nisu dozvoljene zakonom.

<p>Pitanje 12: - Sklapanje ugovora u minimalnim vrednostima</p>	<p>Ne</p>	<p>2. Održavanje javne rasvete nije uopšte obuhvatilo nabavku iako je ova usluga redovna svake godine, dok su obavljene 2 procedure kotacije cena za ovu vrstu kupovine;</p> <p>2.Kod javne rasvete vi ste primili potpisivani sporazumi sa su-finansiranjem od kapitalnih Investicija tačka 4. Slobodna sredstva za su-investiciju (gde imamo memorandum o razumevanju sa dva sela za su-finansiranje tog projekta). Vi ste primili dokaze, dakle ih kopirali ste i uzeli sa sobom) i u budžetnom spisku imate Javnu rasvetu.</p> <p>Mi u sastanku koji smo imali sa vama, dostavili dokaze.</p> <p>3. <i>Za održavanje i servisiranje vozila su planirana sredstva u iznosu od 9,000€, a razvijeni su tri odvojene procedure nabavke kao posledica nedostatka obuhvaćanja svih vozila na raspolaganju u opštini;</i></p> <p>3.Opština Hanit i Elezit, razvijala srednju proceduru za usluge za održavanje i servisiranje svih vozila opštine i nismo imali nijednog ponuđača (Datum objavljivanja srednje vrednosti 28.10.2016 i otvaranje ponuda 16.11.2016) i anulirali smo proceduru nabavke (dt. anuliranja 21.11.2016) i činjenicom da su ostale mnogo vozila ne servisirana, bili smo primorani da vršimo podelu na dve procedure 1. Održavanje vozila za opštinsku administraciju obavljena u RKJN dana 16.12.2016 i otvorena dana.26.12.2016 (dakle otvorena ili javna procedura); <i>Oglas je javan u RKJN i nije bilo nikakva sumnja za favorizovanje ako vi aludirate na to, ali od februara 2016 sve procedure iznad 1,000 Evra su javne i objavljuju u RKJN i otvorene su za sve zainteresovane operatere.</i></p> <p>4.Snabdevanje službenim materijalom je planirano u iznosu od 4,500 Evra, a razvijene su 4 (četiri) odvojene procedure. Jedan slučaj je razvijen sa otvorenom procedurom i u tri ostala slučajeva razvijena minimalna procedura sa istim operaterom?</p>	<p>Nema relevantne dokaze za promenu nalaze revizije.</p> <p>Izveštaj ostaje nepromenjen.</p>
--	-----------	--	---

		<p>4.Snabdevanje službenim materijalom imate ugovor za tu proceduru sa operaterom NTSH. "STARGRAF" iz Uroševca, i nemamo nijedan isti ugovor za Snabdevanje službenim materijalom sa istim operaterom. Ono što vi mislite je potpuno nov ugovor, gde su podeljene ponude u više štamparije i bio najjeftiniji operater NTSH. "STARGRAF", ali ne u istoj proceduri kako vi aludirate, nego procedura (Snabdevanje štampanim materijalom). Službeni materijal i Štampani materijal su dve procedure koje se razlikuju jedna od druge! ZAKON kaže da svaka procedura nabavke je odvojena i ne može se zabraniti nijednom operatoru da ponude samo jedan put i da ne ponude dva i više puta!</p> <p>-Dakle, vi imate spisak artikla i poredite kakve artikle ima operater ugovora i kakvi artikli su ubačeni na štampani materijal.</p> <p>Član 7 par.1 & 2 ZJN 05/L-092; 05/L-068; 04/L-042</p>	
Pitanje 13: Inventura i upotreba E-iovine	Ne	Pitanje inventarizacije je počela na vreme ali nije završena u celini (ostala u sektoru obrazovanja, u nekoliko škola)	Inventarizacija nije završena. Ništa više se ne kaže u izveštaju.
Pitanje 15: Visoki nivo ne prikupljenih dugovanja	Ne	Opština je razvila sudski postupak za neplaćanje prema ekonomskim operaterima, ali stranke su se žalile u drugom stepenu, gde pratimo i neke od dokaza kojima raspolažemo.	Činjenica da opština podnela tužbu, ne menja stanje.